

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

مجموعه قوانین و مقررات مرتبط با

ایمنی و حوادث ناشی از کار

گردآوری و تنظیم: حسین امامی پور - صدیقه ایرانمنش
مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

سر شناسه: امامی‌پور، حسین، ۱۳۲۷ -

عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام

عنوان و نام پدیدآور: مجموعه قوانین و مقررات مرتبط با ایمنی و حوادث ناشی از کار/گردآوری و تنظیم حسین امامی‌پور، صدیقه ایرانمنش.

مشخصات نشر: تهران، مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری: ۲۱۶ ص.

شابک: ۵-۰۶-۶۲۰۳-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

موضوع: حوادث کار - قوانین و مقررات -- ایران

موضوع: کار -- قوانین و مقررات -- ایران

موضوع: مسئولیت (حقوق) -- ایران

موضوع: محیط کار - پیش‌بینی‌های ایمنی

شناسه افزوده: ایرانمنش، صدیقه، ۱۳۵۲ -

شناسه افزوده: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۲ م ۳ الف ۸ / ۱۳۲۴ KMH

رده‌بندی دیویی: ۱۱۰۹۵۵ / ۳۶۳

شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۷۲۰۶۹

ناشر: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار

تهران، بزرگراه آیت‌ال... سعیدی(اول جاده ساوه)، بلوار معلم، نرسیده به میدان معلم،

کد پستی: ۱۳۷۱۶۱۶۳۵۱ - تلفن: ۶۶۶۹۹۷۱۱-۶۶۶۹۷۲۲ - دورنگار: ۰۵۰-۶۶۶۳۱۰۵۰

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد- چاپ اول، ۱۳۹۲ چاپ: کرمان تکثیر (۳۲۴۵۸۶۵۴)

حق چاپ و نشر این کتاب برای انتشارات مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت

کار محفوظ است. قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال شابک: ۵-۰۶-۶۲۰۳-۶۰۰-۹۷۸

ISBN:978-600-6203-06-5

9 786006 203065

<http://crtosh.mcls.gov.ir>

مقدمه ناشر

جایگاه رفیع کتب از دیدگاه اسلام و اہمیت مطالعه آن در توسعہ دانش و آگاہی فردی و اجتماعی بر کسی پوشیدہ نیست تا جایی کہ خداوند حکیم در آیاتی از قرآن کریم می فرماید: «يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا عَلِمُوْا اَنَّ الدِّيْنَ كُلُّهُ لَدِيَّ الْعِلْمِ» بگو آایا کسانی که می دانند با کسانی که نمی دانند، برابرند؟. مقام معظم رهبری نیز در فرمایشات متعدد به اہمیت نشر کتب و گسترش فرهنگ کتب خوانی تاکید فراوان فرمودہ اند و عدم ارتباط افراد یک جامعہ را با کتب، خسارتی بزرگ برای آن ملت دانستہ اند. در عصر کنونی، نگرش اندیشمندان و فرہنجشنان حرکتی بشری به کتب و کتب خوانی از مکتوبہ نریت فردی به یک ضرورت اجتماعی، تغییر یافته است به گونه ای کہ یکی از شاخصہای بارز توسعہ پدیدار و رشد فرہنگی در کشور بر این اساس ارزیابی می گردد. ارتقای دانش علمی و تخصصی در علوم مختلف تابع فرہم نمودن سہرہای فرہنگی در حوزہ نشر علوم می باشد کہ بی شک و سہمی بہ این هدف نیازمند رشد بہ جانب نشر و تولید کتب تخصصی در کشور است. مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در سال ۱۳۴۸ هجری خورشیدی با هدف تأمین سلامت نیروی انسانی شاغل در واحدہای صنعتی، تولیدی، خدماتی، کشاورزی و معدنی تأسیس و بہ عنوان مرکز تخصصی ایمنی و بهداشت کار اقدام بہ خدمت رسانی بہ جامعہ کار و تلاش سہمن اسلامی نمودہ است؛ همچنین این مرکز از سال ۱۳۸۸ و در راستای توسعہ رسالت خیر و وظایف ذاتی آموزشی و پژوهشی خود و رفع حلاء ناشی از کمبود کتب فنی و تخصصی در زمینہ ایمنی و بهداشت کار، اقدام بہ تأسیس واحد انتشارات نمود و از آن زمان تاکنون وظیفہ بدایت، راہبری و انتشار این کتب را در سطح کشور مہدودہ کردہ. کتابی کہ از نظر تان می گذرود یکی از مجموعہ کتب تخصصی انتشار یافته توسط این مرکز است کہ امید می رود مطالعه آن نقش موثری در گسترش دانش و فرہنگ ایمنی و بهداشت کار در سطح کشور ایفا نماید. لازم بہ ذکر است کہ مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار جزو مشرق نیز و سہمن راستا در سال ۱۳۸۵ هجری شمسی گمان تأسیس گردید.

رضا اسماعیلی

مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان کرمان

علی مغزی

رئیس مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار

جایگاه رفیع کتاب از دیدگاه اسلام و اهمیت مطالعه آن در توسعه دانش و آگاهی فردی و اجتماعی بر کسی پوشیده نیست تا جایی که خداوند حکیم در آیاتی از قرآن کریم می فرماید: "هل یستوی الذین یعلمون و الذین لایعلمون". "بگو آیا کسانی که می دانند با کسانی که نمی دانند، برابرند". مقام معظم رهبری نیز در فرمایشات متعدد به اهمیت نشر کتاب و گسترش فرهنگ کتاب خوانی تاکید فراوان فرموده اند و عدم ارتباط افراد یک جامعه را با کتاب، خسارتی بزرگ برای آن ملت دانسته اند. در عصر کنونی نگرش اندیشمندان و فرهیختگان هر مکتب بشری به کتاب و کتاب خوانی از مقوله مزیت فردی به یک ضرورت اجتماعی تغییر یافته است به گونه ای که یکی از نشانه های بارز توسعه پایدار در رشد فرهنگی هر کشور بر این اساس ارزیابی می گردد. ارتقای دانش علمی و تخصصی و علوم مختلف تابع فراهم نمودن بسترهای فرهنگی در حوزه نشر علوم می باشد که بی شک دستیابی به این هدف نیازمند رشد همه جانبه نشر و تولید کتاب است.

کتابی که از نظراتان می گذرد یکی از کتب تخصصی انتشار یافته توسط کانون کارشناسان رسمی دادگستری کرمان است که امید می رود مطالعه آن نقش موثری در گسترش دانش و فرهنگ ایمنی و بهداشت کار در سطح کشور ایفا نماید.

محمد زنگی آبادی

رئیس هیات مدیره کانون کارشناسان رسمی دادگستری کرمان

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیش گفتار	۱

فصل اول : آشنایی با مواد قانونی مجازات اسلامی در ارتباط با حوادث ناشی از کار

۱- مقدمه	۲
۲-۱ آشنایی با قوانین مربوط به حوادث در قانون مجازات اسلامی	۳
۳-۱ چگونگی رعایت مقررات در معبر عام	۴
۴-۱ میزان دیات در قانون مجازات اسلامی	۸
۵-۱ مجازات حوادث ناشی از کار و غیر ناشی از کار	۹
۶-۱ مسئولیت حضانت و نگهداری از اطفال	۹
۷-۱ توضیحات	۱۱

فصل دوم : آشنایی با قانون کار جمهوری اسلامی ایران و آئین نامه های شورای عالی حفاظت فنی و بهداشت کار در ارتباط با حوادث ناشی از کار و چگونگی بررسی این حوادث

۱-۲ مقدمه	۱۴
۲-۲ آشنایی با برخی مواد فصل چهارم قانون کار جمهوری اسلامی ایران	۱۵
۳-۲ آئین نامه های حفاظت فنی و بهداشت کار	۲۳
۴-۲ آئین نامه حفاظت و بهداشت عمومی در کارگاهها	۲۵
۱-۴-۲ ساختمان	۲۵
۲-۴-۲ روشنایی	۲۷
۳-۴-۲ تهویه و حرارت	۲۷
۴-۴-۲ جلوگیری از آتش و مبارزه با حریق	۲۷
۵-۴-۲ ماشین آلات، پوشش و حفاظ ماشین آلات	۲۸
۶-۴-۲ وسایل الکتریکی	۲۹
۷-۴-۲ آب آشامیدنی	۲۹
۸-۴-۲ نظم و نظافت در کارگاه	۳۰

۳۳..... ۹-۴-۲ ناهارخوری

۳۴..... ۱۰-۴-۲ وسایل حفاظت فردی

فصل سوم: قرارداد کار

۳۸..... ۱-۳ مقدمه

۳۹..... ۲-۳ تعریف قرارداد کار و شرایط انعقاد آن طبق قانون کار

۴۱..... ۳-۳ تعلیق قرارداد کار

۴۳..... ۴-۳ مشخصات قرارداد کار

۴۴..... ۵-۳ شرایط اساسی صحت قرارداد کار

۴۴..... ۱-۵-۳ قصد و رضا

۴۵..... ۲-۵-۳ اهلیت کارفرما و کارگر

۴۵..... ۳-۵-۳ ۱- ممنوعیت های کارگر در انعقاد کار

۴۷..... ۲-۵-۳ ۲- ممنوعیت های کارفرما در انعقاد قرارداد کار

۴۷..... ۳-۵-۳ معین بودن موضوع قرارداد

۴۷..... ۴-۵-۳ مشروعیت مورد (موضوع کار)

۴۸..... ۶-۳ تمییز قرارداد کار از قراردادهای مشابه

۴۸..... ۱-۶-۳ تبعیت

۴۹..... ۲-۶-۳ نتایج ناشی از تبعیت از کارفرما

۵۰..... ۷-۳ انواع قرارداد کار در قانون کار

۵۰..... ۱-۷-۳ قرارداد کار غیرموقت

۵۰..... ۲-۷-۳ قرارداد کار با مدت معین

۵۱..... ۳-۷-۳ قرارداد کار معین

۵۲..... ۴-۷-۳ استمرار و عدم استمرار فعالیتها و قراردادهای کار

۵۴..... ۸-۳ حاکمیت اراده در قراردادهای کار

۵۴..... ۹-۳ نسبی بودن قرارداد کار

۵۵..... ۱۰-۳ قائم مقام قانونی

۵۶..... ۱۱-۳ التزامات ناشی از قرارداد کار

۵۶..... ۱-۱۱-۳ قانون کار و مقررات تبعی آن

۵۶..... ۲-۱۱-۳ عرف

۵۷..... ۱۲-۳ امتناع طرفین قرارداد از ایفای تعهدات و خسارات ناشی از آن

۵۷..... ۱-۱۲-۳ با گذشت موعد انجام تعهد کارگر آن را انجام نداده باشد

۵۹.....	۲-۱۲-۳ ضرری وارد شده باشد.....
۳-۱۲-۳	بین عدم انجام و یا تاخیر در انجام تعهد و ضرر وارده سببیت
۵۹.....	موجود باشد.....
۴-۱۲-۳	شرایط معاف شدن کارگر از جبران خسارت ناشی از انجام تعهد و یا
۵۹.....	تاخیر در آن.....
۶۰.....	۳-۱۳ شرط در قرارداد.....
۶۱.....	۳-۱۳-۱ شروط صحیح در قرارداد کار.....
۶۳.....	۳-۱۳-۲ شروط غیر صحیح در قرارداد کار.....
۶۵.....	۳-۱۳-۳ نکات عمومی مربوط به شرط در قرارداد کار.....

فصل چهارم: شرایط عمومی و خصوصی پیمان همراه با اصلاحیه

۶۷.....	۴-۱ تعاریف و مفاهیم.....
۷۱.....	۴-۲ تأییدات و تعهدات پیمانکار.....
۸۷.....	۴-۳ تعهدات و اختیارات کارفرما.....
۹۶.....	۴-۴ تضمین، پرداخت و تحویل کار.....
۵-۴	حوادث قهری، فسخ، ختم، تعلیق، هزینه، تسریع، خسارت، تاخیر، تسویه حساب و حل
۱۰۷.....	اختلاف.....
۱۲۲.....	۴-۶ شرایط خصوصی پیمان.....
۱۲۵.....	۴-۷ ابلاغ اصلاحیه موافقتنامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان و مقررات آنها.....
۱۲۶.....	۴-۸ قانون مسئولیت مدنی.....

فصل پنجم: بیمه مسئولیت مدنی

۱۳۱.....	۵-۱ مقدمه.....
۱۳۲.....	۵-۲ درباره بیمه مسئولیت.....
۱۳۲.....	۵-۳ بیمه مسئولیت عمومی.....
۴-۵	کلوزها یا مکمل‌هایی که حتما در زمان بیمه بایستی توسط کارفرمایان یا پیمانکاران
۱۴۲.....	انتخاب گردند.....

فصل ششم: مبحث دوازدهم مقررات ملی ساختمان ایمنی و حفاظت در حین

اجرا

۱-۶ کلیات	۱۴۵
۲-۶ ایمنی	۱۵۵
۳-۶ بهداشت کار، محیط زیست و	۱۶۶
۴-۶ وسایل حفاظت فردی	۱۷۱
۵-۶ وسایل و سازه های حفاظتی	۱۷۶
۶-۶ وسایل، تجهیزات و ماشین آلات ساختمانی	۱۸۱
۷-۶ وسایل دمتری	۱۹۲
۸-۶ تخریب	۱۹۹
۹-۶ عملیات خاکی	۲۰۶
۱۰-۶ عملیات برپایی و نصب اسکلت ساختمان	۲۱۲
۱۱-۶ سایر مقررات مربوط	۲۱۶
ضمیمه ۱	۲۲۲
ضمیمه ۲	۲۲۴
فهرست منابع	۲۳۲

پیش گفتار:

از دیرباز سالیانه هزاران حادثه کوچک و بزرگ در محیط‌های کار در جهان بوقوع می‌پیوندد و ضمن ایجاد خسارتهای مالی و جانی و محیطی، بعضاً صدمات جبران ناپذیری را بر حادثه دیدگان فراهم می‌آورد. به منظور بررسی و پیشگیری از وقوع حوادث، بایستی داده‌ها، اطلاعات و بخصوص قوانین موجود در هر جامعه را جمع‌آوری و به تجزیه و تحلیل حادثه پرداخت و بر مبنای آن اقدامات اصلاحی و پیشگیرانه انجام داد.

یکی از مباحث مهم در بحث حوادث ناشی از کار برای کارشناسان رسمی دادگستری و ضابطین دادگستری در این مبحث آشنایی با قوانین است. علاوه براینکه در بعضی مواقع مدیران و مسئولین ایمنی واحدهای صنعتی، معدنی، صنفی و خدماتی نیز با این قوانین آشنا نمی‌باشند، در این مجموعه برآنیم تا ضمن جمع‌آوری و بیان قوانین مختلف موجود برخی حوادث به وقوع پیوسته را نیز با این قوانین مطابقت دهیم.

تدوین کنندگان